

Lystra - upplysning och upplevelser i världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård

Inom projektet Lystra ska Sverige och Finland gemensamt jobba med att vidareutveckla världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård. Viktiga aktiviteter är att ta fram ny kunskap och information om landhöjningen och de unika spår vi har efter den. Vi ska arbeta fram nya sätt att presentera informationen på, både digitalt och i naturen. Målet är fler besökare till världsarvet utan att äventyra en hållbar utveckling. Lystra vill också öka förståelsen för vad som gör vårt gemensamma världsarv unikt i ett globalt perspektiv.

Projektet finansieras av Europeiska unionen genom Europeiska regionala utvecklingsfonden Interreg Botnia Atlantica och pågår till slutet på år 2020. Läs mer om Lystra på

<http://www.kvarken.fi/lystra>

Sex organisationer jobbar tillsammans inom Lystra och i vårt första nyhetsbrev vill vi presentera oss och berätta lite om vad vi gör inom projektet. Organisationerna är Forststyrelsen, GTK, FGI och Vasa stad i Finland och Länsstyrelsen Västernorrland och SGU i Sverige. Vasa stads tyngdpunkt kommer senare i projektperioden, så dem får ni läsa mera om i ett annat nyhetsbrev.

Foto: Ann-Britt Pada

Forststyrelsen i Vasa förvaltar den finska delen av världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård. Eftersom Forststyrelsen också är projektägare finns projektkoordinatör Susanna Lindeman här.

Under de första månaderna av 2018 har mycket av arbetet inom Lystra hos Forststyrelsen handlat om administrativa uppgifter, att få igång projektet. Malin Henriksson, projektets specialplanerare hos Forststyrelsen, började jobba i april. I sommar kommer vi att fokusera på vägledningsplanen och de besöksmålskarteringar som ska göras för den.

En annan viktig aktivitet är att arbeta fram en digital karta, som är en av projektets viktigaste slutprodukter. Vi har börjat titta på alternativ för den digitala kartan. Det finns flera olika tekniska lösningar och ännu fler visuella möjligheter för en digital karta, som delvis också ska vara tredimensionell. Eftersom vi nu bekantar oss med alternativ får ni väldigt gärna **tipsa om bra karttjänster ni sett!**

Några exempel:

[Sveaborgs skyview](#)

[Sveaborgs byggnadshistoriska karta \(på finska\)](#)

[Geologi i 3D](#)

[Cityplanner \(Höga Kusten\)](#)

[Geokartan](#)

[Geotreat](#)

[CesiumJS Demos \(på engelska\)](#)

Foto: Anders Dahlin

Länsstyrelsen Västernorrland är den organisation som förvaltar den svenska delen av världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård. Vi kommer vara delaktiga i mycket av det som görs. En aktivitet som vi fokuserar mycket på just nu är framtagandet av en vägledningsplan för hela världsarvet, både den finska och svenska delen. Vägledningsplanen ska ge oss som förvaltar området ett verktyg för att på ett strategiskt sätt planera för naturvägledningen i världsarvet, alltså var och hur besökarna ska kunna uppleva världsarvet på bästa sätt. Till hösten planerar vi att ha workshops om vägledningsplanen med så många aktörer i

världsarvet som möjligt, så **tipsa oss gärna vilka vi ska bjuda in**. Vi planerar för en besökarundersökning i Höga Kusten för att få en uppfattning om vad besökarna anser om världsarvet i nuläget. Sedan ska en uppföljande undersökning göras något år efter projektets slut för att se om projektet gett några resultat. Vi ska även räkna besökare på flera ställen i världsarvet, både genom bilräknare och personräknare.

Vi som främst kommer arbeta i projektet från Länsstyrelsen är Patrik Bylund och Anna Carlemalm. I år förstärks vi med Sigrid Sjösteen som kommer att göra fältarbeten i sommar. Hon ska framför allt inventera vegetationen på platser vi misstänker har skalsediment.

Foto: Anders Dahlin

Sveriges Geologiska Undersökning SGU arbetar mycket med att uppgradera den befintliga jordartskartan för Lystras del. Kartan visar bland annat spåren efter hur inlandsisen drog sig tillbaka. Med hjälp av kartan kan vi ta fram GIS skikt med istidens spår. GIS skikten kan också användas för att se över de särdrag som är grunden för världsarvsstatusen. Detta arbete görs i samarbete med Länsstyrelsen Västernorrland. De geologiska särdragen ska klassificeras framför allt tillsammans med GTK, men även med övriga samarbetspartners. Informationen som tas fram används också för att se över befintliga besöksmål, som om möjligt ska

kompletteras med nya. Även platser som uppvisar särdrag som är viktiga för världsarvet skall tas fram, även om de inte är bra besöksmål.

En annan viktig uppgift för SGU är att se över och komplettera den geologiska berättelsen över området samt hjälpa till att göra denna historia tillgänglig för allmänheten. Ett viktigt mål för projektet är att besökare och invånare bättre kan uppleva världsarvsområdet skönhet och värde.

På den preliminära uppdaterade jordartskartan kan man se fler detaljer och särdrag som inte kommit fram vid tidigare karteringar av området. Vi ska göra en del fältarbete under sommaren för att kontrollera och förbättra kartan. Under fältarbetet ska vi se över hur särdragen presenteras för några besöksmål och om man kan förtydliga och förbättra något för att öka attraktionen för besökarna. Arbetet bedrivs i samverkan med Länsstyrelsen.

Foto: Seppo Lammi

Geologiska forskningscentralen GTK i Finland ska ta fram geologiskt data och nya tekniska lösningar, som kan utnyttjas för att presentera de geologiska fenomenen både i inhemska och internationella sammanhang. Vi tillför de senaste forskningsrönen och innovativa idéer och lösningar för att beskriva de geologiska särdragen.

Efter projektstarten i början av 2018 har GTK byggt upp en grupp av specialister för att förverkliga de planerade uppgifterna. I huvudsak jobbar Jari Nenonen, Satu Hietala och Peter Edén inom Lystra.

Vi har gått igenom existerande material om världsarvet och om området och samlat det i en databas. Förberedelserna fortsätter och i juni kommer vi att delta i en gemensam samarbets- och planeringsträff med SGU samt delta i styrgruppens möte på Höga Kusten. Vi ser också fram emot att genomföra de planerade fältinventeringarna.

Foto: Tuija Warén

Finnish Geospatial Research Institute FGI är det finländska Lantmäteriverkets geodatacentral med inriktning på forskning och expertarbeten.

I projektet Lystra har vi som mål att med hjälp av senaste forskningsrön producera geografiskt informationsmaterial som beskriver fördelningen av land- och havsområden i de olika faserna av Östersjöns geologiska historia. Vi kommer att visa resultaten på användarvänliga guidekartor och med visuellt effektiva och interaktiva presentationer.

Produkterna syftar till att öka medvetenheten om

och intresset för världsarvsobjektet Höga Kusten/Kvarken.

Just nu utreder vi tillgången till den geografiska information i Sverige och Finland som behövs för att vi ska kunna skapa ett enhetligt materialpaket. Flera olika slutprodukter från tryckta kartor och videor till interaktiva webbkartor är under planering. Därtill har vi börjat bygga upp en modell över landhöjningen. Den senaste kunskapen om landhöjningens hastighet har jämförts med landhöjningsmodeller och arbetet kommer att fokusera på dem här efter.

I projektet medverkar FGI:s experter Juha Oksanen, Maaria Nordman, Viljami Perheentupa och Markku Poutanen.

Lystra och världsarvet i sociala medier

Tillsammans kan vi öka synligheten för världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård och Lystra i sociala medier genom att använda taggarna #högakusten #highcoast #kvarken #merenkurkku #världsarv #worldheritage #unesco #botniaatlantica.

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg
Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

GTK

LMV
GEODATA-
CENTRALEN
FGI

Länsstyrelsen
Västernorrland

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut
Kultur- och bibliotekstjänster

SGU

Sveriges geologiska undersökning